

65
NL

FACTS

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

ISSN 1681-2158

Jouw recht op een veilige en gezonde arbeidsplaats — Advies aan jongeren

Door een arbeidsongeval of door aantasting van je gezondheid op het werk kun je de rest van je leven de gevolgen daarvan voelen, en dat is niet leuk. Dit informatieblad geeft informatie over je rechten en verantwoordelijkheden. Een ander informatieblad gaat over de gevaren waarvoor je moet uitkijken.

Waar gaat het eigenlijk om?

Volgens Europese statistieken ligt het risico van arbeidsongevallen voor jongeren van 18 tot en met 24 jaar 50% hoger dan voor werknemers in andere leeftijdsgroepen. Ieder jaar raken honderdduizenden jongeren in Europa gewond of worden ze ziek door hun werk. Sommigen laten daarbij hun leven en enkelen overleven zelfs hun eerste werkdag niet. Andere ziekten en aandoeningen die je door het werk kunt krijgen, zoals kanker, een slechte rug of gehoorverlies, ontwikkelen zich langzaam en komen pas veel later aan het licht. De meeste van deze tragedies zouden voorkomen kunnen worden.

Als jonge starter op de arbeidsmarkt loop je wellicht nog meer risico's als je fysiek of mentaal nog niet geschikt bent voor je baan. Als je nog geen achttien bent, verbiedt de wet je om bepaalde gevaarlijke klussen te doen.

Bovendien zijn het werk en de werkplek nieuw voor jou en mis je dus ervaring. Je bent je wellicht ook niet bewust van de eventuele gezondheids- en veiligheidsrisico's op de arbeidsplaats, wat je werkgever daartegen zou moeten doen en wat je zelf zou moeten doen. Om potentiële gevaren te kunnen beoordelen en te weten hoe je veilig kunt werken is niet alleen gezond verstand nodig, maar ook waarnemingsvermogen, training en ervaring. Je hebt het recht vragen te stellen bij dingen die jou niet veilig lijken, maar misschien voel je je niet zo vrij om dit hardop te zeggen, of je gaat toch maar door omdat je je werkgever en je collega's wilt laten zien dat jij slim en niet bang bent.

Alleen maar statistieken?

Een meisje van zeventien, die een vakantiebaantje in een bakkerij had, heeft een deel van haar vinger in een machine verloren. Ze werkte er nog maar een uur toen haar hand al in de machine gekneld raakte. Er was melding gemaakt van een defecte beveiligingsgrendel, maar er was geen onderhoud gepland. Zij had geen behoorlijke instructies voor het gebruik van de machine gekregen en degene die haar moest begeleiden, was zich er niet van bewust dat zij al met de machine aan het werk was.

Een achttienjarige jongen bezweek op een bouwplaats aan zijn verwondingen toen een kraan een gewicht van 750 kg van vijf meter hoogte op hem liet vallen. Jongeren kregen geen passende taken toegewezen of werden onvoldoende geschoold

en de onderneming was te laks bij het volgen van de juiste veiligheidsprocedures.

Belangrijk materiaal

Het gaat bij gezondheid en veiligheid niet enkel om een hele reeks stomme en vervelende regels. Het gaat erom dat jij nu veilig en gezond kunt werken en dat je ook gezond blijft zodat je volledig van het leven kunt blijven genieten. Het mag niet zo zijn dat je je lijf en leden op je werk riskeert.

En je moet niet alleen zelf veilig werken, je moet ook weten hoe je moet voorkomen dat je je collega's in gevaar brengt. Denk je eens in hoe je je zou voelen als er door jouw toedoen iets vreselijks met een collega zou gebeuren, ook al was het niet jouw fout.

Daarom moet je meer weten over gezondheid en veiligheid op het werk, over wat je werkgever moet doen om jou te beschermen, over wat je zelf moet doen en over je rechten.

Jouw baas is verantwoordelijk voor jouw veiligheid

Iedere werkgever is wettelijk en moreel verplicht je te beschermen. Zij moeten de gevaren voor gezondheid en veiligheid op de werkplek vaststellen, de risico's inschatten en preventieve maatregelen treffen. Een gevaar is alles wat ziekte of letsel kan veroorzaken. Het risico is de waarschijnlijkheid dat dat ook zal gebeuren. Bij de meeste ongevallen zijn de risico's niet juist ingeschat of is er niet genoeg gedaan om de risico's te beheersen. Het kan bijvoorbeeld gaan om lawaai, het omgaan met chemicaliën, hef- en tilwerkzaamheden, sleepkabels, de hele dag voor een computerscherm zitten, en zelfs om pesten

en intimideren door leidinggevenden of collega's. De werkgevers zijn ook verplicht specifieke bescherming te geven aan categorieën werknemers die bijzondere risico's lopen, zoals jongeren. Zij moeten je bijvoorbeeld werk geven dat je aankunt en ervoor zorgen dat je goed wordt begeleid.

Extra bescherming als je nog geen achttien bent

Als je nog geen achttien bent, gelden er bijzondere beschermingsmaatregelen. Je mag dan geen werk doen dat:

- boven je fysieke of psychische vermogen ligt;
- je blootstelt aan giftige stoffen;
- je blootstelt aan schadelijke straling;
- gezondheidsrisico's met zich meebrengt door extreme temperatuur, lawaai of trillingen;
- kan leiden tot ongevallen door je gebrek aan ervaring, aan scholing of oplettendheid,

tenzij: je niet meer leerplichtig bent, het werk noodzakelijk is voor je beroepsopleiding, je onder toezicht van een bekwaam en bevoegd persoon staat en je werkgever een goede bescherming kan waarborgen.

Het informatieblad 'Bescherming van jongeren op het werk' geeft meer informatie over de voorwaarden die worden gesteld aan taken, leeftijd, werkuren en de strikte leeftijdsbeperkingen voor 'lichte' vakantiebaantjes en bijbaantjes na schooltijd, als je nog leerplichtig bent en je wel mag gaan werken. Controleer in de nationale wetgeving wat je nu eigenlijk wel en niet mag.

Wees alert — ken je rechten

Je hebt het recht:

- te weten welke gevaren er op je werkplek zijn, wat je moet doen om veilig te kunnen werken en wat je moet doen als zich een ongeval of noodsituatie voordoet;
- gratis informatie, instructies en scholing te krijgen die specifiek voor je werk zijn;
- gratis de noodzakelijke beschermende uitrusting te krijgen;
- deel te nemen aan de discussie over veiligheidsproblemen, door vragen te stellen, alle onveilige werkmethoden of

situaties te melden en door je werkgever geraadpleegd te worden.

Als je ook maar enige twijfel hebt over de veiligheid van welk aspect dan ook van je baan en van wat je gevraagd wordt te doen, heb je het recht en de plicht je bezorgdheid onder de aandacht van je leidinggevende (afdelingshoofd) te brengen. Ten slotte heb je nog het recht om onveilig werk te weigeren. Je hoeft geen gevaarlijke klus te doen, alleen maar omdat je baas je dat opdraagt of omdat de anderen dat ook doen.

Wees alert — weet wat je doet

Veiligheid is niet uitsluitend de verantwoordelijkheid van je werkgever, en werk is geen spelletje. Je bent wettelijk verplicht jezelf en anderen in acht te nemen en met je werkgever samen te werken inzake gezondheid en veiligheid. Je moet bijvoorbeeld:

- alle veiligheidsregels, -instructies en -scholing volgen voor het gebruik van uitrusting en machines, veiligheidsinrichtingen of uitrusting voor persoonlijke bescherming zoals handschoenen of maskers; en
- ieder gevaar voor gezondheid en veiligheid aan je leidinggevende melden.

Hulp zoeken

- Praat met je baas over het probleem.
- Praat met de eventuele vertegenwoordiger voor de veiligheid van de werknemers of met de vakbond.
- Als er een arts of verpleegkundige is, of een andere medewerker die verantwoordelijkheid draagt voor de gezondheid op het werk, praat dan met hem/haar. En als je met een klacht naar je huisarts gaat, vertel hem dan wat voor werk je doet.
- Praat met je ouders.
- Praat met docenten als je nog onderwijs volgt of breng de stagebegeleiders op de hoogte.
- Praat met een volwassene in wie je vertrouwen hebt.
- Neem zo nodig contact op met de arbodienst/preventiedienst of de arbeidsinspectie en dien daar een klacht in.

Zorg dat je op de hoogte bent: informatie over jongeren en veiligheid op het werk: <http://ew2006.osha.eu.int/>; informatie over persoonlijke gevaren en risico's in verschillende werksituaties: <http://osha.eu.int/>; bronnen van informatie zijn ook de arbodiensten/preventiediensten, vakbonden en brancheorganisaties.

Verdere informatie

Voor België: <http://be.osha.eu.int/ew2006/legislation>

Voor Nederland: <http://www.arbo.nl/deskundigen.stm>

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

© Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk. Overname met bronvermelding toegestaan. Printed in Belgium, 2006

